

Regionstyrelsen

Yttrande över delbetänkandet Börja med barnen! En sammanhållen god och nära vård för barn och unga (SOU 2021:34)

Regionledningskontorets förslag till beslut

Regionrådsberedningen föreslår att regionstyrelsen beslutar följande.

1. Regiondirektörens tjänsteutlåtande utgör Region Stockholms yttrande över delbetänkandet Börja med barnen! En sammanhållen god och nära vård för barn och unga (SOU 2021:34).
2. Paragrafen justeras omedelbart.

Sammanfattning

Socialdepartementet har genom remiss bjudit in Region Stockholm att yttra sig över delbetänkande Börja med barnen! En sammanhållen god och nära vård för barn och unga (SOU 2021:34).

Utredningen föreslår i delbetänkandet att det hälsofrämjande arbetet ska förtydligas i hälso- och sjukvårdslagen och att ett nationellt hälsovårdsprogram för barn och unga tas fram och implementeras i hälso- och sjukvården. Det nationella hälsovårdsprogrammet ska vara vägledande för verksamheterna och tydliggöra vad barn och unga och deras vårdnadshavare kan förvänta sig av barn- och ungdomshälsovården i form av hälsofrämjande och förebyggande insatser. Vidare föreslås att det ska framgå av patientlagen att det ska utses en fast vårdkontakt för en patient som inte har fyllt 21 år, om det kan anses nödvändigt.

Region Stockholm ställer sig positiv till stora delar av delbetänkandet.

Bakgrund

Socialdepartementet har genom remiss bjudit in Region Stockholm att yttra sig över delbetänkande Börja med barnen! En sammanhållen god och nära

vård för barn och unga (SOU 2021:34). Ärendet har remitterats till hälso- och sjukvårdsnämnden och Stockholms läns sjukvårdsområde.

Regeringen beslutade den 28 november 2019 att uppdra åt en särskild utredare att se över förutsättningarna för en mer sammanhållen god och nära vård för barn och unga (dir 2019:93). Syftet är att uppnå en likvärdig vård som innefattar förebyggande och hälsofrämjande insatser för barn och unga i hela landet, samt föreslå insatser inom den nära vården för barn och unga med psykisk ohälsa för att avlasta den specialiserade barn- och ungdomspsykiatri (BUP).

Utredningen föreslår i delbetänkandet att det hälsofrämjande arbetet ska förtydligas i hälso- och sjukvårdslagen. Därtill föreslås att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om hälso- och sjukvårdens arbete för att främja hälsa och förebygga ohälsa hos barn och unga.

Utredningen föreslår att ett nationellt hälsovårdsprogram för barn och unga tas fram och implementeras i hälso- och sjukvården. Det nationella hälsovårdsprogrammet ska vara vägledande för verksamheterna och tydliggöra vad barn och unga och deras vårdnadshavare kan förvänta sig av barn- och ungdomshälsovården i form av hälsofrämjande och förebyggande insatser.

Utredningen föreslår att Socialstyrelsen får i uppdrag att utforma en vägledning om skolhuvudmäns och rektorers ansvar när det gäller hälso- och sjukvård. Dessutom föreslår utredningen ett förtydligande i lag att regionen i sin planering och utveckling av hälso- och sjukvården för barn och unga ska samverka med huvudmän för skolväsendet.

Slutligen föreslår utredningen att det ska framgå av patientlagen att en fast vårdkontakt ska utses för en patient som inte har fyllt 21 år, om det kan antas att det är nödvändigt för att tillgodose patientens behov av trygghet, kontinuitet, samordning och säkerhet.

Utredningen har utrett möjligheten att införa en sammanhållen hälsouppföljning av barn och unga med regionen som huvudman. Med hälsouppföljning avses de hälsobesök som sker i mödrahälsovården, barnhälsovården och elevhälsans medicinska insatser. Utredningen ser många fördelar med förslaget men gör bedömningen att tiden inte är mogen för att genomföra en sådan förändring bland annat för att primärvården inte är tillräckligt resurssatt.

Region Stockholms yttrande

Region Stockholm ställer sig positiv till stora delar av delbetänkandet

Region Stockholm anser att det är ett naturligt steg att lagfästa att hälso- och sjukvården ska arbeta för att främja hälsa då det redan är lagfäst att hälso- och sjukvården ska arbeta för att förebygga ohälsa. I Region Stockholms primärvårdstrategi ingår att primärvårdens kapacitet och kompetens att arbeta hälsofrämjande ska utvecklas och stärkas.

Utredningen konstaterar att barn och unga i Sverige generellt har en bra hälsa, men att den är ojämnt fördelad och att barn som är omhändertagna utanför det egna hemmet ofta har dålig hälsa. Ett nationellt hälsovårdsprogram från 0 till 20 års ålder, som utredningen föreslår, kan vara till hjälp, men Region Stockholm ser att den övre åldersgränsen bör ändras. Av kartläggningar inom Regions Stockholms primärvård framgår att det finns goda skäl att inkludera unga vuxna upp till åtminstone 24 års ålder.

Utredningen bedömer att regionerna behöver uppnå nationell konsensus om vilka psykiska vårdbehov hos barn och unga som ska ingå i primärvårdsuppdraget. Region Stockholm genomför för närvarande en strukturförändring i linje med utredningens bedömning. Den nya strukturen innebär att varje husläkarmottagning är första instans och har ett ansvar för att omhänderta mild till måttlig psykisk ohälsa hos både barn och vuxna. Region Stockholm anser att det inte är nödvändigt eller önskvärt att nationellt definiera vad som är psykiska vårdbehov på primärvårdsnivå, eller var gränsen går mellan primärvårdens och specialistvårdens ansvar. Nationella definitioner av innehåll och gränsdragningar riskerar att skapa hinder istället för att lösa problem.

Region Stockholm stödjer utredningens förslag att i lag förtydliga att regionerna ska samverka med huvudmän för skolväsendet i planering och utformning av hälso- och sjukvården för barn och unga.

Utredningen har undersökt möjligheten att införa en sammanhållen hälsouppföljning av barn och unga med regionen som huvudman men menar att tiden inte är mogen för att genomföra en sådan förändring, bland annat då primärvården ännu inte är resurssatt för ett sådant uppdrag. Region Stockholm anser det vara olyckligt att inte utse en regional

huvudman för hälsouppföljning eftersom det enligt utredningen finns stora fördelar.

Ekonomiska konsekvenser

Att avge yttrande över delbetänkandet innebär inga ekonomiska konsekvenser.

Carina Lundberg Uudelepp
Regiondirektör

Katarina Holmgren
Ekonomidirektör

Beslutsunderlag

1. Sammanfattning av delbetänkandet Börja med barnen! En sammanhållen god och nära vård för barn och unga (SOU 2021:34)
2. Hälsa- och sjukvårdsnämndens yttrande den 24 augusti 2021
3. Stockholms läns sjukvårdsområdes yttrande den 25 augusti 2021

Beslutsexpediering

1. Hälsa- och sjukvårdsnämnden
2. Stockholms läns sjukvårdsområde
3. Regionledningskontoret Ekonomi och finans

Godkänd av Carina Lundberg Uudelepp, 2021-09-13